Ч. 11 (11.265). Львів, вівторок 17. січня 1928. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ліквідація Т. С. В.

Львів, 16. січня 1928.

Уряд марш. Пілсудського, йдучи по лінії, наміченій попередніми урядами, завершив ліквідацію галицького самоврядування ліквідацією тіни колишнього Краевого Виділу — Тимчасового Самоврядного Виділу. Рада міністрів уже ту справу позитивно вирішила в ліквідаційному напрямі. Тепер тільки формальний розпорядок президента держави поставить крапку над і.

Польська преса принесла вже й поодинокі точки (артикули) міністерського розпорядку. Зовсім природно, що всі агенди Т. С. В. перейме державна адміністрація. І так: нагляд над повітовими комунальними союзами (повітовими радами), в яких уже від довшого часу розпоряджаються старости, та над сільськими і міськими громадами переходить на воєводів: краківського, львівського, станиславівського і тернопільського, — розуміється, до часу уконституування воєвідських органів самоврядування. Інші агенди Т. С. В., відповідно до їх характеру, шляхом розпорядку Ради міністрів будуть передані відповідним державним або комунальним органам (міським радам). Ще інші агенди Т. С. В., які не будуть передані державним чи комунальним органам, шляхом розпорядку Ради міністрів будуть зліквідовані або передані відповідним суспільним організаціям.

До часу, заки наступить та потрійна парцеляція агенд Т. С. В. між органи державні, комунальні і суспільні, буде їх виконувати львівський воєвода, як ліквідатор Т. С. В. Особливо до компетенції львівського воєводи належатимуть справи фондаційні.

Урядовці і функціонарі Т. С. В. та його установ і заведень — в ході ліквідації — будуть переношувані на відповідні становища до державної служби.

Доходи, які досі побирано на покриття видатків і сповнювання агенд Т. С. В., побиратиме державний скарб.

Ось головні постанови президентського розпорядку, який входить в життя в 14 днів після його проголошення і тратить обовязуючу силу з днем зорганізування воєвідського територіяльного самоврядування.

Ця остання частина останнього уступу президентського розпорядку є найкапітальніша. Отже уряд ліквідує Т. С. В., усуваючи примару якоїсь галицької, головно східногалицької краєвої автономії і парцелює агенди і майно Т. С. В. між три чинники: державу, комунальні установи і суспільні організації. Таким чином суцільний організм б. Краевого Виділу розривається на три частини. В якій мірі наступить розділ дотеперішніх агенд Т. С. В. між згадані три суспільно адміністраційні чинники, ще невідомо. Про це в ході ліквідації рішатиме Рада міністрів. Очевидно, головна пайка тих агенд припаде державній адміністрації (воєвідствам). Таким чином репрезентантами галицького самоврядування, побудованого на принципі виборности й обіймаючого самодіяльність населення, стануть державні урядовці. Але ліквідуючи Т. С. В., президентський розпорядок не ліквідує додатків до податків призначених на ведення агенд зліквідованого сурогату колишнього Краевого Виділу. Ні, самодіяльність населення, хочби фіктивну, як це було у Т. С. В., вповні ліквідується, але податків ні. Населення має їх дальше платити, щоби воєводам і старостам дати змогу виявити їх самодіяльність в „регіональному“ напрямку по лінії недавнього обіжника міністра внутрішніх справ. Так мають кваситися всі агенди Т. С. В. в ріжних державних, комунальних і суспільних установах, аж поки не буде зорганізоване територіяльне воєвідське самоврядування. Розуміється, станеться це не зараз, а взагалі сумнівним є, чи коли-небудь станеться. Перш усього дуже довго відбуватиметься ліквідація Т. С. В., опісля його агенди будуть розщіплені, його майно розпарцельоване між потрійні адміністраційні установи. З ходом часу наступить таке помішання агенд і майна, що важко буде зорієнтуватися, що до кого належить. І колиб навіть колись повстало якесь територіяльне самоврядування, воєвідське чи яке-небудь інше, то можливо, що воно матиме свої агенди, але безсумніву в меншому, як їх мав колишній Краевий Виділ. Агенди може й будуть, але майна Т. С. В. вже не буде. А це найважніше. Будуче самоврядування мусітиме починати з нічого, від початку, обтяжуючи населення новими податками, а тим самим стаючи непопулярним серед нього. А це саме треба наглядно доказати і до такого стану довести.

Чому ліквідується Т. С. В., установу — щонайменше нікому нешкідливу, як не корисну? Важко відповісти на це питання в добі таємничости і ненадійних скоків варшавських можновладців. Однак годиться зазначити, що навіть формальне істнування Т. С. В., що репрезентує Галичину, що має свій осідок у Львові, стоїть в разячому противенстві до штучного, надприродного і просто дивоглядного адміністраційного поділу Галичини, довершеного Заморськими і Гломбінськими. Істнування Т. С. В. негує воєвідства і в сприятливих умовинах, будучи завязком ширшого територіяльного самоврядування, може перекреслити пляни розриву одноцілої галицько-української території і в дальшій консеквенції довести до ще ширшої розбудови. Щоби цей можливий процес перепинити і запетрифікувати істнуючий воєвідський поділ, ліквідується Т. С. В., а одночасно справу організації самоврядування вищого ступня відтягається ad [illegible] радше робиться цю справу зовсім безвиглядною.

Годиться ще згадати, що законом з 26. вересня 1922 Польща затягнула зобовязання супроти антантських держав. На основі зобовязання щодо створення широкого територіяльного самоврядування вона одержала дозвіл на переведення виборів в 1922 р. Досі той закон має тільки паперово-історичне значіння. Ліквідація Т. С. В., на якого місці наступає повна порожнеча, не лише основно порушує інтереси галицького населення, особливо українського, але й топче приняте сяточне зобовязання.

З такого стану справи ми мусимо витягнути відповідні консеквенції, як внутрішні, так і зовнішні. Буде це обовязком нашої будучої виборної репрезентації.

Америка і вічний мир.

Дві ноти. — „Білий Дім“ має час. — Святочна декларація. — Конкуренція Лізі Націй. — Два ріжні погляди.

Безпосередно перед новим роком американський уряд вислав у Париж дві дипльоматичні ноти про дві ріжні справи, які зводяться до одної: як забезпечити мир. Одна з них це переглянений і доповнений проєкт нової арбітражної конвенції, друга — відповідь на проєкт Бріяна, щоби Америка підписала із Францією договір вічного миру.

Перша справа актуальніша для обох держав, бо в лютім минає речинець французько-американського порозуміння з 1908 р. Але вона звязана невіддільно із другою ширшою справою, актуальною для всієї Европи з дня на день: які ґарантії дають собі взаємно держави (і які держави!) проти небезпеки війни, що висить вічно в повітрі, чим більше всі вони балакають про мир. Франц. міністр закорд. справ Бріян, який недурно дістав частину мирної нагороди Нобля, звернувся ще літом минулого року з пропозицією підписати із Спол. Державами договір вічного миру. Офіціяльні вашинґтонські кола довго думали над цим проєктом. „Білий Дім“ не квапився з відповідю, бо відповідь на нього означала би: ще раз висловити своє недовіря до Ліґи Націй, свою неохоту переглянути рахунки воєнних довгів, тощо.

Аж парляментські американські сфери заговорили живіше про цей проєкт. Львина заслуга аґітації належиться відомому сенаторові Бораґові, про якого всі знали, що він не належить до приятелів Франції ні Бріяна, зате до великих приятелів миру за всяку ціну. І американський державний секретар нарешті відповів на пропозицію Франції. Він висловлює всю свою симпатію до цієї ідеї, одначе вважає, що такий окремий договір Америки з Францією не буде доцільним. Доцільніше було би підписати одночасно святочну декларацію, яка „осуджувала би“ війну... всіма державами світа. А якби всі держави згодились підписати такий договір, тоді й Америка радо дасть і свій підпис.

Ясно, що те, що пропонує Кельоґ, не покривається з ідеєю Бріяна. Його ідея ширша, але практична її сила вижча. Бріян думає реальніше: Краще мати реальний договір з одною великою державою, ніж 100 заяв від симпатизуючих. Крім цього американський уряд зачіпає своєю пропозицією дуже поважну установу, яку Франція досі шанує як свою опікунку: Ліґу Націй. Чи не те саме робить Ліґа, що тепер хоче зробити замісць неї Америка, в іншій формі? Цеж поворот до „женевського протоколу“, і то не при співучасти Женеви, а без неї!

Офіціяльний французький „Тан“ висловлює явно сумніви, чи такі вашингтонські справи можуть зробити конкуренцію [illegible] праці. Крім цього є ще й інший конфлікт: якби европейські держави підписали проєкт американської заяви, яка осуджує війну принціпіяльно та безоглядно, тоді ця їх заява може попасти в суперечність із зобовязаннями, які вони мають у звязку із своїм підписом на женевськім протоколі. Там сказано виразно, що держави, які входять у склад Ліґи, на підставі статті 16, беруть на себе обовязок виступити на поміч державі, на яку напала збройно інша, без ніякої поважної причини з її боку. Отже: війні Ліґа погрожує таки війною, як єдиним остаточним засобом оборони. Вона користується ще свіжим, повчаючим прикладом, останньої европейської розправи, коли виступлення Німеччини можна було припинити тільки великою збірною організацією держав, що приєднувались до війни проти неї.

Америка уявляє собі це трохи інакше. Вона гадає нишком, що її могутня фльота зростаюча з дня на день, зможе спаралізувати всяку війну, коли поставиться до неї пасивно — поперерізуючи звязки із шпихліром Америки. Та яка різниця, якою методою держава веде війну, коли вона не в силі заткати собі вух від вистрілів найдальших сусідів навіть із другого берегу океану?

Ці й інші арґументи повторить певно Бріян Кельоґові у відповіді на одержану ноту. Діяльоґ Франції з Америкою на тему вічного миру піде приспішеним темпом у звязку із документом, який треба буде таки відновити на другий місяць: арбітражною конвенцією обох держав. У ньому не можна буде оминути питань загального характеру: — як обі держави уявляють собі взаїмну поміч на випадок війни, власної чи посторонніх держав.

Думати про вічний мир у нинішніх европейських обставинах видається Франції переборщеним ідеалізмом. Підписувати зобовязання не вести війни видається Америці не меншим ідеалізмом як довго на цьому зобовязанню нема підписів усіх, що можуть почати війни. І тому Куліджи у легкій формі нагадує ідеї свого попередника Вільсона: про самовизначення народів. Аж тоді, коли народи із чистою совістю зможуть зректись війни як можливости вирівняти свою несправедливість з останньої війни, тоді ідея вічного миру прийме менш-більше тривку форму на якийсь довший час.

Радянська Україна

Заява льояльности римо-католицьких польських священиків для радянської влади.

Не так давно появилася була в радянській пресі обширна заява льояльности до радянської влади православної московської духовної єрархії т. зв. тихонівської церкви. Цю заяву привитали офіціяльні кола большевицької влади доволі прихильно. Не було сумніву, що ціною такої заяви осягнула православна тихонівська церква якісь уступки для себе. Та про них ж ніякого органу офіціяльної влади ніколи нічого не довідається ніхто. За те загально відомим був факт завзятого переслідування большевиками духовенства тієї церкви аж до появи тієї декларації. Большевики вважали православну патріяршу церкву, точніше її духовенство забралом контрреволюції і [illegible]

її безпощадно переслідували. Проти неї відтримували вони т. зв. живу церкву.

На Україні найзавзятіше переслідували духовенство автокефальної церкви, доки й від нього не діждалися відповідної прихильної декларації про льояльність до влади. Автокефальна церква була, на думку комуністів, осередком і твердинею українського націоналізму, або, як це звали органи радянської преси, забороло́м „петлюрівщини".

Цілковито на боці та відокремлено й далеко від переслідувань стояло дуже довго польське, римо-католицьке духовенство. Воно почувалося довший час під комуністичною владою ще найбезпечніше. На Україні не звертали спершу на нього ніякої уваги задля його малочисельности. Протягом останніх двох літ заінтересувалася радянська влада і ним у звязку з деякими процесами про шпіонажу на користь сумежної Польщі. Від тоді змінилася доля того духовенства.

В наслідку того дійшло це духовенство до висновку, що воно мусить здекляруватись льояльним до тих, в руках яких нині сила. Харківські „Вісти" з 4. грудня м. р. приносять заяву польських священиків з Поділля, в якій кидають каменем на всю минулу діяльність, відпекуються від польського націоналізму та виявляють повну льояльність до радянської влади та її діяльности. Заяву підписали управитель камянецьподільської дієцезії ксьондз Свідерський, а далі ксьондзи Квасновський, Ліновський, С. Ганський, Посюкас і Козец Адальберт.

Наведемо її у важніших виїмках.

„Ми були винні — читаємо у заяві — зарвавшися на надто політичному шовінізмі. Ми піддалися чарам політичної гри й часто свідомо вплутувалися в звязки з агентами польської буржуазії й представниками польської буржуазної держави. Частина польського духовенства допомагала шпіонажеві, перевозила людей через кордон до Польщі, провадила антирадянську агітацію і т. д. За наявности легального звязку з Польщею та Ватиканом частина духовенства нераз користувалась нелегальними звязками за допомогою польських дипльоматичних представників. Імперіялістичні тенденції й прагнення капіталістичного Заходу та Польщі, що дозрівають в отвертий виступ проти СРСР і що можуть кінець-кінцем перетворитися в збройний наступ на мирну республіку робітників та селян, чомусь покладають надію на моральну підтримку католицького духовенства".

„Ми рішуче протестуємо проти того — читаємо далі в заяві — щоби польський уряд та польська буржуазія вважали нас — ксьондзів-поляків у СРСР — за своїх агентів і використовувалиб нас для всілякої антирадянської роботи".

Кінчиться ця заява ось якими висновками льояльізму до радянської влади:

1) Ми, католицьке духовенство Камянецької епархії, стаємо на чесно-льояльний шлях що-до радвлади і зобовязуємося надалі повнотою виконувати законоположення, що істнують для католицької церкви і виходять з конституції СРСР як цілком для нас прийнятливі і зобовязуємося не порушувати декретів про відокремлення церкви від держави.

2) Відмовляємося надалі від усякої політики, вважаючи за неприпустимі всякі обмовні й провокаційні вихватки та зловмисні інсинуації проти радянської влади з боку духовенства.

3) Як поляки, ми, католицьке духовенство, маємо знайомих і родичів у Польщі. Маючи право на легальне листування з ними, ми в принципі осуджуємо всяку підпільну кореспонденцію і звязки з ким би то не було в Польщі.

4) Як оповісники християнської релігії й моралі і маючи повне право, згідно з конституцією СРСР, на вільну релігійну діяльність і проповідування релігії, ми відмовляємося від використання релігії і амвону для антирадянських проповідей для польсько-патріотичної пропаганди й нездорової критики законів та декретів радянської влади з метою підриву її авторитету.

5) Зважаючи на факт відсутности в СРСР католицьких шкіл, визнаємо принціп єдиної трудової школи для всіх без винятку дітей і не будемо заважати дітям здобувати освіту в радянських школах та освітніх організаціях.

6) Категорично засуджуємо імперіялістичні тенденції Заходу і деяких груп Польщі до єдиної в світі держави робітників і селян і рішуче протестуємо проти тенденції імперіялістів спертися на нас у боротьбі з СРСР.

7) Вважаємо за можливі й потрібні зносини з центром католицької церкви — Ватиканом лише легальним шляхом, через Народній Комісаріят Закордонних Справ, що в межах законів СРСР нам гарантується.

8) Вважаємо за потрібне найшвидше складення конкордату з урядом СРСР, на основі взаїмної договорености.

9) В усіх питаннях політичного й радянського життя будемо льояльними громадянами що-до СРСР і закликаємо польське населення виконувати так само чесно й невимушено свої громадянські обовязки перед республікою трудящих СРСР.

Минуле наше щодо радянської влади не зовсім чисте й непорочне. Але, що минуло — загинуло. Минуле — незмінне, його змінити не можна: воно відійшло у вічність. Але перед нами велике майбутнє з гордим устремлінням до нього — в сучасному. Хай це сучасне, як поріг до майбутнього вчесе найкращі стосунки польського духовенства до радянської влади. Ставлячи хреста над минулим, ми з вірою дивимося в майбутнє.

При цьому висловлюємо наше гаряче побажання, щоб у будівництві нового кращого життя робітничо-селянська влада подолала всі труднощі на шляху до великих своїх досягнень і ввела народи свого Союзу в царство миру, добробуту й культури".

На маргінесі тієї декларації появилися обширні замітки у всіх харківських органах. В „Комуністі" з 6. січня читаємо в цій справі ось що: „Хіба в заяві відмовилися вони від своєї претенсії говорити в імя не лише Бога, але й в імя, бачите поляків, польської культури, що вони її віками тримали в лабетах чорної реакції, нечуваного шовіністичного туману? — Ні! Вони й сьогодні в своїй заяві натискають на те, що, мовляв, католицтво й національна, польська культура — ніби одне й те саме. Хіба вони відмовляться, нарешті, використовувати амвони по костьолах проти радянської влади? — Ні! Вони і в цій своїй заяві відмовляються, бачите, лише від „нездорової критики радянських законів". Ця декларація є лише маневром польських ксьондзів, щоби зберегти за собою вплив на маси польського населення".

Ті маси, на думку радянського публіциста, вже цілковито відпали від костьола і духовенства та цілковито стали на сторону комуністичної влади, що веде справедливу і правильну національну політику. Висновки автора такі:

„Отже посилюючи культурно-національне будівництво, ведучи його на основі ленінської науки, поширюючи цю науку серед найширших мас трудівників-поляків, ми остаточно закріпимо, щиро-радянські настрої серед цього населення і з корінням вирвемо всі ті отруйні гнізда контрреволюції, що вони концентрувалися навколо костьолів, навколо тих, хто по цих костьолах кадить фіміями в імя бога та на користь буржуазії й на поневолення трудящих мас. Цю-ж попівську мімікрію треба рішуче виводити на свіжу воду, щоб кожен розумів увесь зміст цього попівського маневру, спрямованого на те, щоб і надалі обдурювати трудящі маси поляків".

Повітовий Народній Зїзд у Рожнітові.

Дня 30. 12. 1927 р. відбувся в Рожнітові Повітовий Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднаня. На зборах явилися представники майже всіх сіл судового повіту Рожнітів (около 65 осіб). Збори отворив д-р Роман Курбас, до президії покликано о. Йосифа Логинського, на секретаря п. Василя Білана, урядовця Повіт. Союзу Кооператив у Рожнітові. Потім о. Логинський короткими словами вияснив присутнім ціль зборів і уділив голосу д-ру Романові Курбасові, котрий в одногодиннім рефераті обяснив всесторонньо наше політичне положення й виборчу ординацію і перестерігав перед розбиванням одноцілого фронту, з чого можуть скористати наші противники. В дискусії забирали голос: о. Йосиф Логинський, котрий вияснив ріжниці між Національним Обєднанням й сельробом, дальше о. Патрило, Калінун з Дуби, Скрипка з Перегінська, Дмитрів з Ціневи, який вказував на конечність віч для освідомлення широких селянських мас, п. Волошинович з Рожнітова та о. Соловій, котрі папятнували острими словами кирпину роботу УНС-а. Всі бесідники завзивали до одноцілого фронту під прапором УНДО. Вибрано Повітовий Народній Комітет, до котрого увійшли: д-р Роман Курбас як голова, о. Йосиф Логинський, о. Петро Патрило, п. Федор Голубовський, Андрій Вачкур, Михайло Ліщинський, Михайло Ткач, Петро Волошинович як члени. о. Йосиф Логинський закінчив Повітовий Народній Зїзд горячою промовою, завзиваючи всіх присутніх до сильної організації, щоби наша побіда була певна.

М. ВОЗНЯК.

Іван Белей в зносинах із Олександром Кониським.

Головним помічником першого фактичного редактора „Діла" Володимира Барвінського й опісля довголітнім його фактичним редактором був Іван Белей. В рр. 1881—1882 він редагував місячник „Світ". Одною з заслуг згаданого місячника було те, що тут перший раз зійшлися на грунті поступових ідей наддністрянці й наддніпрянці. З останніх співробітничали тут Михайло Драгоманов, Хведір Вовк, Олександер Кониський, Іван Нечуй-Левицький, Василь Мова, Борис Грінченко й інші. В звязках редактора „Світу" з своїми співробітниками й треба шукати початку зносин Івана Белея з Олександром Кониським.

Кониський був дуже пильним співробітником „Світу". Під різними псевдонімами, криптонімами й ініціялами він містив тут і поезії й оповідання (Антін Калина, Із життя хуторян в Полтавщині, І ми — люди) й листи (Листи з дороги, Листи про Ірляндію) й „Відчити з історії русько-українського письменства XIX. віку" й свою автобіографію, очевидно подану тут як життепис письменника від редакції. Белей удавався до Кониського за всякими потрібними йому літературними матеріялами, фотографіями, книгами то-що, а Кониський і відогравав ролю посередника між редакцією „Світу" й наддніпрянцями й передовсім пильнував, щоб як найбільше його писань знайшло місце в „Світі". От в одному листі він заявив охоту виготовити деякі розвідки з гігієни й психіятрії, якщо вони булиб бажані для редакції. Пересилаючи по виході 9 ч. „Світу" замісць белетристики перший лист про Ірляндію, він підкреслював у листі до Белея, що в листі про Ірляндію цікавіше для читачів „Світу" „від всякої белетристики довідатись дотепно про оцібезталанний куток землі, де вже почалась литься кров за право чоловіка не вмірати з голоду".

В листі з 20. грудня 1881 р. до Белея радив Кониський „попробовати обернутись до графа Ігнатьєва просячи, чи не дозволив би він виписувати Вашу часопись в Россію? Мені здається, — писав Кониський, — що тепер він певне згодився-б на се. А нуте попитайте талану тим шляхом, яким і Барвінський добув дозволене на своє Діло". Найближчого дня дякував Кониський Белеєві „за список галицьких часописей", яким він покористувався, далі висловляв жаль із приводу поганого стану фінансового боку „Світу", повідомляв, що попереднього дня вислав альманах „Луна". Рад був приїхати до Львова на Шевченкові роковини, „щоб хоч раз в житті почути рідне слово на вольному полі громадського публичного життя. Знаю, — писав він, — що і у вас воля злиденна, та все-ж не те, що в нас. Тут і порівнане не можливе! У вас все таки єсть политичне житє, є боротьба, а в нас окрім широкої тюрми нічогісінько". Тут і зазначував, що потомки дивуватимуться, як їх предки, живучи в такому багні, не зійшли з розуму й не подушилися.

Критична замітка в „Ділі" про альманах Кониського „Луна" заболіла його. В листі з 22. (10.) березня 1882 р. нарікав він, що його „з одного боку вкусила скажена собака Пихно", „а з другого пан Барвінський своїм Ділом — додав гарту. Критику його про Луну — писав Кониський — я прочитав тільки 18. лютого: вона мене дуже образила раз своєю брехнею, а вдруге тим, що якраз зробила послугу „Кієвлянину" і наробила мені чимало бешкету. У нас знімане чужих псевдонімів без волі самих авторів вважається усіми честними людьми яко діло дуже-дуже погане; і хіба таки Барвінський сього не знав? Хіба літературні звичаї не скрізь однакові? Добре знаю, що в Франції і в Росії однакові". Кониський цікавився, хто був автором згаданої „поліцейської критики".

З початком квітня (22. III. ст. ст.) пересилав Кониський для „Світу" очевидно нарис „Із життя хуторян в Полтавщині", бо до нього могли відноситися такі слова в листі: „От і тепер тільки й спромігся на коротенький листик, в котрому в формі оповідання переказую факти з соціяльного життя полтавських хуторян". А пять днів пізніше, пересилаючи початок статті „Війна кн. Бісмарка з соціялістами", питав ради Белея, чи писати далі, чи ні. Не одержавши відповіди, писав у тій самій справі вдруге при кінці квітня.

Не дотягнувши до кінця другого річника, „Світ" закінчив життя. Тимчасом у Белея залишилися ще деякі писання Кониського. Саме про них згадав Кониський у листі з 22. (10.) лютого 1883 р. до когось з керманичів „Діла", правдоподібно до Дамяна Гладиловича, ось як: „У доб. Белея єсть дещо з моєї белетристичної праці. Гадаю собі, що його часопись мабуть скінчилась, дак певно й ті праці не потрібні. Дак коли забажаєте, візьміть їх і поверніть у Діло, конечно тоді, як не треба їх Белеєві". Кониський радів, що „Діло" не впало по смерти Володимира Барвінського, й писав із цього приводу таке: „Якою-б тяжкою утратою не була задля нас смерть Барвінського, але мусимо гуртом дбати про те, щоб вона не стала шкодливою задля „Діла". Прочитавши вісім чисел „Діла" за рік 83, я втішивсь, бачачи, що Діло не впаде і що воно подає з себе надію на те, що певно воно трохи-потроху підніматиметься до висших соціяльних і економичних поглядів". Він ставив і собі обовязком запомагати „Ділу", чим зможе та здужає, посилав на перший раз два кусники з „Етнографії Славянщини" й питав інформації, чи писати далі та чого найбільше „Ділу" треба. Не брався писати про економічні й політичні російські речі, бо вони „написані правдиво пошкодили-б Ділу в Росії", а його рада була така, щоб „Діло" вести так, „щоб в Росію не заборонювали його". Піддавав також гадку попробувати „потрошку, примірам один фелетон на тиждень — друковати фонетикою. Може-б потроху люде привикали до неї: а то ота етимологія — якось з душі верне".

(Продовження буде.)

Хто винен?

ЧОМУ НЕМА УКРАЇНСЬКОГО БЛЬОКУ.

На кожній нараді, на кожному вічу українського громадянства чути один заклик, одну вимогу до тих, що стоять на чолі політики українського народу: утворіть спільний фронт при виборах! Йдіть однею збитою лавою, бо інакше при виборах програємо на втіху ворогам нашим! Забудьте на хвилю на партійні ворожнечі, забудьте, що ви члени ріжних партій а пригадайте собі, що ви в першу чергу українці, діти народу, проти якого спрягаються всі вороги, щоби тільки його ослабити. Тільки єдність може нас вратувати перед програною.

Такі думки висказують всі ті, до їх не замороченла ще клясова чи інтернаціональна дурійка. Всі чесні українці були і є за спільним українським фронтом, за повною єдністю.

Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання стояв і стоїть на тому самому становищі. Вибори це боротьба. Отсе перший раз по війні український нарід, що опинився під Польщею, стає до боротьби з виборчою карткою в руці. Вибори мають доказати, яка сила в українського народу та яка в нього думка. Вибори це свого рода плебісцит. Але не міжпартійний а міжнаціональний. Вибори докажуть, хто господар на наших землях.

Тому ще перед розписанням виборів провід Українського Національно-Демократичного Обєднання звернувся до всіх українських національних партій з закликом створення одного українського бльоку, зединення всіх українських національних партій в один міцний кулак. Вже 12-го листопада Центральний Комітет УНД Обєднання ухвалив резолюцію такого змісту:

„Центральний Комітет УНДО постановляє йти до виборів під гаслом спільного виборчого бльоку українських національних угруповань і дати від себе ініціятиву до створення такого внутрішнього національного бльоку. Виконання цеї постанови у приспішеному ході доручає Центральний Комітет Президії Партії“.

Вслід за тим Президія УНДО звернулася письменно до Соціялістично-Радикальної партії, до Селянського Союза та до видних діячів бувшої Соціяльно-Демократичної Партії з пропозицією створення виборчого бльоку. Що зазив Проводу УНДО не був лукавством, але виходив з найглибшого почування історичної відповідальности, про це свідчать численні статті, поміщені у нашій пресі (гляди „Діло“, „Новий Час“, „Свобода“, „Український Голос“, „Українська Громада“, „Нарід“), присвячені створенню одноцілого українського фронту. В світлі резолюції Центрального Комітету і статтей у нашій пресі становище УНДО ясне: **одноцілий український фронт за всяку ціну!**

А однак одноцілого українського національного фронту при виборах **не буде.** У верхах не дійшло до обєднання. Коли польські партії — партії державної нації від найлівійших до найправійших шукають спільної мови і намагаються створити один польський бльок, щоби спільно протиставитися українцям, в тому самому часі українські партії підуть окремо, будуть жертися між собою на втіху нашим ворогам.

Але цей злочин не паде на Обєднання. Відповідальність за розбиття українського народу нехай візьмуть на себе в першу чергу Соціялісти-Радикали. Вони інтерес партії поставили вище інтересу народу, **вони стали руїнниками і як таких народ їх осудить.**

Радикальні провідники намагаються скинути з себе відповідальність за руїну. Вони хочуть її перекинути на нас, мовляв УНДО винне в тому, що не має українського бльоку, бо УНДО... запродалося жидам. Тому нехай вся правда випливе на верх. Нехай з документів загал українського народу переконається, хто руїнник. Нехай довідається, з яким самовідреченням вело переговори УНДО, не перериваючи їх, хоча становище Радикальної Партії часто виходило поза межі найзвичайнішої приличности і серіозности. Нехай і низи Радикальної Партії довідаються, що їхні провідники їх ошукали. Бо примушені низами вони справді вели переговори, але зразу вели їх так, щоби з них нічого не вийшло.

ДОКУМЕНТИ ПЕРЕГОВОРІВ З СОЦІЯЛІСТАМИ-РАДИКАЛАМИ.

Дня 13-го листопада м. р. у відповідь на нашого листа, Секретаріят Соціялістично-Радикальної Партії визначив час і місце першої розмови. Вона відбулася того самого дня. З рамени УНДО взяв у ній участь голова УНДО Др Дмитро Левицький, з рамени Радикалів п. Михайло Матчак і Остап Кобеський. Др Д. Левицький вказав на конечність поспіху з огляду на переговори в справі бльоку з иншими непольськими народами. Представники Радикальної Партії заявили, що зреферують це на своїй партійній Управі. На цьому 1-ша конференція й покінчилася. Замітне при цьому, що голова Радик. Партії Др Лев Бачинський не прийшов на конференцію хоча був тоді у Львові. Делегати Радикальної Партії заявили, що їх голова перешкоджений, бо пішов відвідати доньку...

Довго не приходила відповідь від Радикальної Партії на пропозиції нашого голови. Прийшла вона щойно 24-го листопада, себто в одинайцять днів після першої конференції. В межичасі Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання і Провід Соціяльно-Радикальної Партії вели у Варшаві переговори в справі бльоку з непольськими народами. Національне Обєднання намагалося створити бльок всіх непольських народів включно з соціялістичними партіями, за виключенням тих жидів, що ведуть антиукраїнську політику (сіоністи Райха в Східній Галичині). Знов Соціялісти-Радикали намагалися створити бльок непольських народів тільки з соціялістичних партій. Отже змагання обох партій перехрещувалися. Скінчилося тим, що УНДОбєднанню вдалося створити бльок непольських народів, а Радикалам ні. Бо соціялістичні угруповання инших народів (Білорусинів і Литовців) вступили до бльоку створеного УНД Обєднанням, німецькі соціялісти спершу рівнож приступили до бльоку, щоби згодом перейти в обійми польської партії соціялістичної, а жидівські соціялісти (Бунд) зробили тихий пакт з ППС.

Як бачимо, обі українські партії і Українське Національно-Демократичне Обєднання і Соціялісти-Радикали уважали за вказане і конечне створити бльок непольських народів з тою тільки ріжницею, що УНДО творило його з становища національного, а Соціялісти-Радикали з клясового.

Дня 24-го листопада ми одержали від Секретаріяту Соц. Рад. Партії письмо слідуючого змісту:

Дня 24. XI. 27.
Ч. 1274/27

**До
Центрального Комітету
Українського Національно-Демократичного Обєднання
у Львові.**

Навязуючи до пропозиції Вп. п. голови Ц. К. УНДО в справі виборчого бльоку з УСРП., Головний Секретаріят має за шану просити Президію Ц. К. УНДО о відповідь на нище наведені питання, аби справа виборчого бльоку, пропонованого УНДО, могла мати на найблищій Головній Управі вичерпуюче освітлення:

Чи Ц. К. УНДО є рішений перевести такі кроки, які свідчилиби, що УНДО стає на виразну позицію (неценсурна, тому пропускаємо — прим. Ред.)? Якщо так, то чи Ц. К. УНДО є готове перед усякими переговорами про плятформу евентуального виборчого бльоку:

а) усунути від усякого впливу в політичному життї і від кандидування всі ті особи, які чимнебудь виявили нахил до угодовства з сучасним (...) станом (...) та до „співжиття“ з пануючими клясами й пануючою нацією в теперішню пору поневолення українського народу?

б) виключити від кандидування особи, які оказують свої симпатії соціяльній і культурній реакції та монархізмові?

в) перед приступленням до близших переговорів предложити У. С. Р. Партії список своїх кандидатів, з метою провірення складу осіб в змислі т. 1) і 2).

г) зірвати задля українського бльоку виборчий бльок з жидівською й німецькою буржуазією.

ґ) зобовязати своїх кандидатів в разі їх обрання, аби зложили відповідну .....(неценсурна —пр. Ред.).

З належною пошаною

**За
Головний Секретаріят
Української Соціялістично-Радикальної Партії
у Львові.**

Остап Коберський впр.
Член Головного Секретаріяту.

Осип Навроцький впр.
головний секретар.

Вже з того першого письма для нас стало ясним, що львівські радикальні політики не хочуть бльоку. Бо писати в такому стилі і ставити такі вимоги до другої зовсім незалежної партії може мати тільки одну мету: спровокувати другу партію, щоби вона переговори перервала. І серед нас справді були голоси, щоби переговори уважати покінченими. Але побідив погляд, що без огляду на форму і інтенції Радикального Секретаріяту ми мусимо вичерпати всі можливости, що довели би до консолідації українського національного табору. Проте вислано відповідь слідуючого змісту:

25. листопада 1927. р.

**До Головного Секретаріяту
Української Соціялістично-Радикальної Партії
у Львові.**

Потверджуючи цим відбір листа Хв. Секретаріяту з дня 24.XI. ц. р. ч. 1274/27 маємо честь заявити, що слідує:

З здивуванням стверджуємо, що Ви або не знаєте, або й призабули програму Українського Національно-Демократичного Обєднання та ухвали Народнього Зїзду з 19-го і 20-го листопада 1926. р. Наша програма і ухвали Народнього Зїзду були друковані. Вони напевно Вам відомі. На всякий випадок залучаємо Вам один примірник наших видань, в якому подана програма та пояснення програми і тактики Нац. Обєднання. Заспокоюємо Вас: державницький і соборницький моменти в нашій програмі підкреслені, думаємо не слабше чим у Вашій. При цьому сміємо зазначити, що в політичній діяльності придержуємося строго основ нашої програми.

Відносно точок Вашого письма під а, б, в, зазначуємо: якщо ми станемо обопільно мішатися у внутрішні справи партії, в наших розмовах далеко не зайдемо. Бо й ми могло би говорити так само про „угодові ухили“ у Вашій партії. Думаємо, що такі дискусії не принесли би ніякої користи. На сторожі зберігання чистоти програми партій як у Вас так і у нас стоять покликані до того партійні проводи.

Відносно кандидатур, то у нас взагалі про те не було ще мови. Думаємо, що за висунені кандидатури повинні нести відповідальність партійні управи. При тім зазначуємо, що ніяка шануюча себе партія не стане висувати на відповідальні позиції в життї народу людей з надшарпаним іменем, або таких, що легковажили би програму партії та не давали би запоруки, що її в своїй відповідальній діяльності вповні додержуть. Тому нам і на думку не прийшло ставити до Вас якінебудь вимоги відносно кандидатур, які Ви будете висувати, бо вважаємо це Вашою внутрішньою справою. Ви за них будете відповідати перед громадянством. Що до спільного обговорення листи Ваших і наших кандидатів, то в засаді на це погоджуємося, але щойно по утворенні бльоку.

Відносно точки г) Вашого письма заявляємо: скорше чим наша партія почали Ви переговорювати з непольськими народами в справі утворення виборчого бльоку, але ми не робимо Вам з того приводу ніяких закидів й не ставимо ніяких вимог, бо уважаємо це Вашою справою. Далі підкреслюємо, що зривати нині бльок непольських народів було би рівнозначним з роботою для Польщі. Бо польські державні круги такий бльок вже проголосили протидержавною змовою. Зазначуємо, що німецькі соціялістичні партії увійшли до того бльоку, дарма, що Ви домагаєтеся від нас його розбиття саме тому, щоби не йти до виборів з жидівською та німецькою буржуазією.

Відносно точки ґ): годимося, щоби наші партії цю справу обопільно полагодили згідно з вимогами партійних програм. Таким чином зговорення в тім напрямі було би плятформою майбутньої діяльности представництв обох партій на парляментарній арені.

Вкінці зазначуємо: на нашу думку внутрішній український бльок і бльок непольських народів в першу чергу слід трактувати як засіб боротьби з постановами польської виборчої ординації, спрямованими своїм вістрям проти непольських народів.

З належною пошаною

За Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Мих. Струтинський, **Вол. Целевич,**
член Секретаріяту. Секретар.

Наша відповідь ставить справу ясно. Ніяким чином недопустимо до вмішування в наші внутрішні справи як рівнож не хочемо лізти в душу наших контрагентів.

На наше письмо ми знов не дістали відповіді, хоча приватно ми зверталн увагу на конечність поспіху. Тому дня 1-го грудня вислали ми до радикалів повторне письмо такого змісту:

1. грудня 1927. р.

До Головного Секретаріяту Української Соціялістично-Радикальної Партії у Львові.

На день 3-го грудня ц. р. скликана нарада Центрального Комітету, а на день 8-го грудня Народній Комітет, на яких має бути оконечно обговорена спр ва внутрішнього виборчого бльоку.

Прохаемо проте подати нам найпізніще до пятниці дня 2. грудня ц. р. в полудне Ваше рішення в цій справі і евентуальні умовини приступлення до бльоку.

З правдивою пошаною

За Секретаріят Українського НаціональноДемократичного Обєднання:

В. Целевич
головний секретар.

На слідуючий день надійшла відповідь від Соціялістично-Радикальної Партії того рода:

До Секретаріяту Українського Національно-Демократичного Обєднання у Львові.

У відповідь на Ваше письмо з дня 1. грудня ц. р. маемо за шану відповісти, що Головна Управа УСРП на свойому засіданні дня 26. листопада ц. р. рішила почати переговори в справі утворення виборчого бльоку з українськими соціялістичними і демократичними політичними групами.

З часописів довідуємося, що Ваша партія приступила вже до бльоку т. зв. національних меншостей. Перед приступленням до переговорів в справі українського виборчого бльоку просимо подати нам до відома, на яких умовах заключений той бльок та яке його відношення до евентуального українського бльоку.

Просимо о можливо скору відповідь і остаемо

з належною пошаною

За Головний Секретаріят Української Соціялістично-Радикальної Партії у Львові

О. Навроцький вл. р.
головний секретар.

Тому що на 8-го грудня назначено зізд Народнього Комітету УНДО, для нас було важне до того часу вияснити ситуацію. Супроти того Центральний Комітет вибрав Комісію для переговорів про що повідомив Радикальну Партію та просив визначити час і місце особистої зустрічі. На підставі взаїмної умови обі Комісії (з рамени УНДО д-р Володимир Охримович, ред. Д. Паліїв і ред. М. Струтинський, від Соц. Рад. Партії д-р М. Стахів і О. Коберський) зійшлися дня 7. грудня на першу конференцію, яка рівночасно стала і останньою. Перебіг цеї конференції освітлять найкраще листи, якими обмінялися партії після конференції. Слід при тому зазначити, що ставлення справи Радикальною Партією і стилізація листа мають на меті одно: доказати будьто би УНДО було винне у тому, що до бльоку не дійшло.

До Головного Секретаріяту Українського Національно-Демократичного Обєднання у Львові.

На інформаційній конференції, що зійшлася на Ваше запрошення дня 7. ц. м. подали наші представники Вашим делеґатам засадничу плятформу й передумову Головної Управи УСРП, від сповнення котрих робить Головна Управа залежними всякі переговори з Вами в справі утворення українського виборчого бльоку, зложеного з українських соціялістичних і демократичних груп.

Ця плятформа й передумови, подані нашими делеґатами, є слідуючі:

1) (Плятформа неценаурна, тому пропускаємо. — Пр. Ред.)

2) УНДО зобовязується з гори виключити від кандидування всі ці особи, які своєю громадською діяльністю суперечать цій основній плятформі, а зокрема тих людей, котрі своїми публичними виступами разом з представниками польського правительства чи його адміністрації, виявили льояльність супроти польського правительства, зглядно своє погодження з сучасним правно-державним станом, як на примір: через участь у воєвідських равтах, „кавах" і чаях, через гостеприємні привіти польських міністрів на українських землях, через участь у сполечних допомогових комітетах, через привіти президентової Польщі і т. п.

3) УНДО виключить з гори від кандидування ті особи, які маркантно занедбували взяті на себе громадські обовязки.

4) Зі свойого боку УСРП не признає заключеного УНДО-м з декотрими партіями т. зв. національних меншин бльоку та не приймає до відома якихнебудь зобовязань УНДО супроти тих партій, а всякі розмови про евентуальний бльок і заключення його з національними меншинами можуть бути ведені лише за спільним порозумінням всіх партій, що увійдуть в український бльок.

5) Виборча аґітація кожної партії, що увійде до бльоку, ведеться самостійно.

На представлені повищі передумови відповіли Ваші делеґати, що УНДО не згодиться на зобовязання виключити з гори від кандидування всякого рода осіб, зазначених в т. 2., а дальше, що не погодиться для творення українського бльоку зривати свойого бльоку з декотрими партіями т. зв. національних меншин (т. 4.)

Супроти цього Головний Секретаріят УСРП заявляє, що через становище УНДО відпадає всяка дальша підстава для ведення будьяких балачок в справі бльоку з УНДО-м.

Головний Секретаріят Української Соціялістично-Радикальної Партії у Львові.

Осип Навроцький влр.
член Головного Секретаріяту

Д-р М. Стахів влр.
головний секретар.

Щоби баламутство не ширилося та щоби в корінь опрокинути неправду, ми вислали до Радикальної Партії листа слідуючого змісту:

До Головного Секретаріяту Української Соціялістично-Радикальної Партії у Львові.

У відповіді на письмо Головного Секретаріяту У. С. Р. П. ч. 1394/27 з дня 8-го грудня 1927. р. маємо за шану відповісти що слідує:

Умови, які поставили Ваші делеґати на інформаційній конференції є згідні з текстом, поданим у Вашому письмі. Неправильно є одначе подана наша відповідь у Вашому листі на точки, що до яких не дійшло до порозуміння. Щоби баламутство не ширилося, дозволяємо собі представити на письмі нашу автентичну відповідь.

Щодо точки другої:

Наша відповідь не звучала, будьтоби У. Н. Д. О. не годилося виключити від кандидування всякого рода особи зазначені в точці 2, але, що: У. Н. Д. О. стоїть на становищі і ніколи від нього не відступить, що ствержування, *хто* може бути кандидатом, належить виключно до даної партії. Недопускаємим є, щоби одна партія вмішувалася в справи другої.

Відповідь дана на точку першу, а саме, що плятформа сформульована в тій точці є і нашою плятформою — для контрагента мусить вистарчати, якщо він справу плятформи взагалі трактує поважно.

Відносно-ж того, хто з партії дає ґварантію додержання плятформи, а хто її не дає, про це невідкличнo рішає і за це перебирає повну відповідальність Управа Партії, а ніхто другий. Зазначуємо мимоходом, що вичислені в точці 2-ій категорії осіб далеко не вичерпують всіх вимків. Бо можливі є й такі особи, що вправді не були на равтах, що не виголошували привітів і т. д., але тільки тому, що до цього не мали нагоди. Це зайвий доказ на те, що про виключення від кандидування може рішати тільки Управа Партії і ніхто инший.

Що до слідуючої точки, в якій не дійшло до порозуміння, а це в справі зірвання бльоку з деякими партіями національних меншостей заявляємо:

У. Н. Д. О. заключило виборчий бльок з прочими непольськими народами, які заселюють Польщу, а саме: Білорусинами, Німцями, Жидами з півн.-західних земель і конґресівки і Литовцями в свойому власному імені і ніяких зобовязань, кромі технічних на себе не перебирало. Що створення такого бльоку було з національного становища правильним, на це вказує становище польського уряду, преси і публичної опінії та погрози терору супроти творців бльоку. Зривати бльок з деякими партіями, рівналобися зірванню цілого бльоку. А супроти становища польського уряду представленого повище, зірвання бльоку уважалобся втечею перед польськими погрозами.

Супроти того уважаємо, що немає ніяких дійсних перепон для створення бльоку між У.Н.Д.О. і У.С.Р.П.

Якщо до такого бльоку не дійде і підчас виборів замість консолідації національних сил, розгориться боротьба і між тими двома партіями, відповідальність за це впаде виключно на У. С. Р. П., а ніколи на У. Н. Д. О.

З належною пошаною

За Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Дмитро Паліїв
член Головного Секретаріяту.

В. Целевич,
головний секретар

Письма ці говорять самі за себе і до них хиба не треба нічого додавати. Вимог поставлених Радикальною Партією не могла би приняти ніяка шануюча себе партія. Бо приняття вимог, що Радикальна Партія має рішати хто з УНДО може бути послом а хто ні, рівналосяби повній капітуляції УНДО перед Радикальною Партією.

Щоби однак вичерпати всі засоби і таки довести до національного бльоку, голова Української Національно-Демократичного Обєднання Д-р Дмитро Левицький звернувся до голови Соціялістично-Радикальної Партії, (що перебуває в Станиславові) д-ра **Льва Бачинського** з приватним листом такого змісту:

Львів, дня 14-го грудня 1927. р.

Високоповажаний Пане Голово!

Як Вам певно відомо, Секретаріят Української Соціялістично-Радикальної Партії в переговорах о заключення бльоку з Українським Національно-Демократичним Обєднанням поставив домагання, яких наші делеґати не могли приняти. Приняття тих домагань було би рівнозначним з цілковитою утратою нашої партійної самостійности і віддання себе під диктат Української Соціялістично-Радикальної Партії. Ваш Секретаріят доніс нам, що він уважає переговори неґативно покінченими.

Мушу ствердити, що зірвання переговорів зі сторони Вашого Секретаріяту уважаю для нашої загально-національної справи надзвичайно шкідливим.

Весь нарід мав надію, що ми підемо до виборів одноцілим національним фронтом, що ми не будемо між собою боротися на користь і втіху наших ворогів, а станемо одною лавою до боротьби за український характер наших земель. Я позволю собі тому ще раз звернути Вашу увагу на необхідність **національного бльоку і я особисто кожної хвилини готов причинитися всім, що лежить у моїй спроможности до облегчення переговорів**

З огляду на це, що час наглить і ми в якнайскоршому часі мусимо приступити до виборчої акції, прохаємо це письмо уважати за нагляче.

З глибокою пошаною

Д-р Дмитро Левицький.

На цього листа відповідь не прийшла. А як зачуваємо, ширша нарада Соціялістично-Радикальної Партії порішила створити бльок з партією „Праці". Про моральну вартість так зв. „Партії Праці" хиба непотрібно говорити. Українське Національно-Демократичне Обєднання з самого початку стало на становищі, що переговорювати з цією партією чужих наємників булоби для УНДО нище чести. А як що Соціялісти-Радикали все таки уважають бльок з цією партією для себе можливим, то тим-самим вони дискредитують себе і мимоволі ставлять себе поза скобки українського незалежницького табору.

ЧОМУ НЕМА БЛЬОКУ З СОЦІЯЛІСТАМИ-ДЕМОКРАТАМИ І СЕЛЯНСЬКИМ СОЮЗОМ?

Про те, чому не прийшло до бльоку з діячами бувшої **Соціял-Демократичної Партії** відповімо коротко: бо ті люди не створили партії а й далі ходять самопас репрезентуючи хиба себе самих.

Що до Холмського **Селянського Союза**, на чолі якого стоїть б. посол Павло Васильчук то й з ним ми не могли зговоритися. Бо як передумову вступлення до бльоку п. Васильчук Павло видвигнув кандидатуру свойого брата, політика сумної памяти б. посла Антона Васильчука.

З тої самої причини з якої нам немислимо булоби йти в бльоку напр. з Даниловичем, так само немислиме нам на приняття до бльоку п. Антона Васильчука. А що Селянський Союз здається стоїть більше під впливом постороннього п. Антона Васильчука чим своєї програми, тому і з тою партією нам не може бути в дорозі.

Ось уся правда про дотеперішні наші заходи в справі створення українського національного бльоку. Не тому не дійшло до порозуміння у верхах, що УНДО ставило до контрагентів надмірні вимоги, а тому тільки, що як виказалося при переговорах **немає других сил, які стали би на понадпартійному національному становищі.**

У верхах до обєднання не дійшло. Але це не означає, що обєднання не буде в низах серед українських виборчих мас. Ми є глибоко переконані і певні того, що всі українські виборці обєднаються при виборах в одну свідому цілість під блакитно-жовтим прапором Українського Національно-Демократичного Обєднання. Без огляду на те, до якої партії вони до цього часу належали.

СЕКЦІЯ ПРОПАГАНДИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Виборчий рух.

Передвиборчі віча Обєднання в Поморянах і Залізцях. — Мандрівки д-ра Західного по власні ягоди.

Дня 25-го грудня 1927 р. відбулося передвиборче віче в Поморянах, устроєне для Поморянщини заходами Повітового Комітету УНДО в Зборові. На віче прибули голова Повітового Комітету д-р В. Левицький і п. Микола Кузьмин. О год. 4-ій попол. заповнили вічевики щільно залю в домі Захоронки. До президії зборів вибрано місцевого пароха о. Склепковича. Реферували д-р Володимир Левицький про політичне положення українського народу і становище Національного Обєднання до виборів, п. Микола Кузьмин про завдання будучого соймового представництва. В дискусії забирали голос: о. Гайовський з Богутина, п. Іван Балицький з Зборова, д-р Ілько Махух, д-р Микола Стефанишин і ін., які однодушно одобрили політику Національного Обєднання. Зібрані ухвалили резолюції за масовою участю у виборах і голосуванням на лісту, яку поставить Національне Обєднання.

Т. зв. „Партія Праці" в Зборові намагалася скликати на день 1-го січня 1928 р. передвиборче віче до Поморян. На віче прибув д-р Західний з цілим своїм штабом з Бережан і д-р Малицький зі Зборова, який ще так недавно був правою рукою осдавленого Даниловича. Віче не відбулося, бо українські товариства не хотіли відступити для розбивачів національної єдности салі на збори, а крім цього місцеві громадяни заявили, що науки від панів з „Партії Праці" не потребують і самі знають, на кого голосувати. Покрутившися по Поморянах і понюхавши письмо носом, д-р Західний зі своїм штабом винісся як непишний.

На польський новий рік відбулося віче Національного Обєднання в Залізцях. Обширну салю Народнього Дому заповнили битком місцеві селяни і міщани, жіноцтво й інтелігенція. Від Повіт. Комітету в Зборові прибули д-р Володимир Левицький зі Зборова і п. Микола Кузьмин з Озірної. До президії віча вибрано місцевих міщан: п. Гр. Каліновського і п. Миколу Питляра. Про політичне положення і справу виборів реферував д-р В. Левицький, про становище українських партій в часі виборів і справу виборчих бльоків реферував п. Микола Кузьмин. В дискусії забирали голос: о. д-р Ішак з Мільна, о. Склепкович з Заловець Старих, о. Бутринський, п. Макар і ін. Всі бесідники одобрювали політичну лінію УНДО. Піднеслий настрій віча намагався обнизити виступ тутешньої групи партії Сельробу, яка вислала до дискусії свого пиного члена п. Ментуса, що хотів ударемнити відбуття віча. Це йм одначе не вдалося. Віче закінчено відспіванням національного гимну.

Орґанізаційний рух.

Передвиборчі збори у Дрогобичі.

Дня 27. грудня 1927 р. відбувся Повітовий Народній Зїзд у Дрогобичі. Наради почалися звітом голови Повітового Народнього Комітету д-ра Степана Витвицького про діяльність тогож Комітету за останні два роки: головну увагу присвятив Повітовий Народній Комітет реорганізації і віднові українських культурних та економічних установ у повіті, в першій мірі „Просвіти" і Союзу Кооператив. Завдяки тій праці весь повіт покрився сіткою наших освітніх та економічних організацій (число кооператив зросло за той час з 18 до 52-ох), які стали основою нашої національної сили в повіті. Тою працею підготовано ґрунт для позитивної організації повіту. Переведено з успіхом вибори до громадських рад при помочі зорганізованих в кожній громаді виборчих комітетів. На 72 громади в повіті (з того 1 німецька, одна польська) в 61 громадах переведено наші національні листи. В Дрогобичі самім заложено Українську Міщанську Організацію, яка також перевела своїх кандидатів до міської ради. В часі тої виборчої кампанії відбуто 31 передвиборчих нарад і віч при участи делеґатів Повітового Народнього Комітету. Той звіт збори приняли до відома й ухвалили подяку Повітовому Народньому Комітетові, приступили до вибору нового. Головою вибрано д-ра Степана Витвицького, а в склад Повітового Народнього Комітету увійшли пп.: д-р Іван Блажкевич, Теодор Ваврик, Іван Зарицький, о. ігумен Заячківський, д-р Володимир Ільницький, Олекса Кобільник, Панько Кулинич с. Гриня, Антін Максимович, о. Іван Лішинський, о. Петро Мекелита, д-р Віктор Паплавський, Стефан Сасик, Олекса Сусюк, д-р Володимир Чапельський, Антонія Чубатова й один представник Центрального Комітету УНДО. Після того виголосив д-р Іван Блажкевич основний реферат про польську виборчу ординацію, на основі якого виявлялася коротка дискусія. З черги д-р Витвицький виказав значіння польських парляментарних виборів для наших земель, підчеркуючи, що українське населення, ідучи до польських виборів, виконує український політичний акт в інтересі і для українського народу. Свою промову д-р С. Витвицький закінчив закликом до створення одностайного національного фронту при виборах. Справу кандидатури до польського сойму реферував іменем Повітового Народнього Комітету д-р Паплавський, який повідомив учасників зборів про рішення Комітету: Повітовий Народній Комітет ухвалив був одноголосно виставити кандидатуру д-ра Степана Витвицького, а коли він відмовився, ухвалив рівнож одноголосно кандидатуру д-ра Івана Блажкевича, адвоката в Дрогобичі. Після вибору Повітового Виборчого Комітету покінчено збори.

Повітовий Народній Зїзд у Перемишлянах.

В понеділок дня 2. січня н. р. відбувся в Перемишлянах Повітовий Народній Зїзд. Прибули делеґати всіх громад перемишлянського судового округа. Найчисленніше явилися делегати селяни; священиків на зїзді було 4-ох. Зїзд відкрив голова Повітового Комітету Мирон Луцький. До президії вибрано п. Мирона Луцького як предсідника і п. Михайла Рачкевича, урядовця філії „Просвіти", як секретаря. В рефераті вказав голова Мирон Луцький на політичну ситуацію перед виборами. Підчеркнув, що Центральний Комітет Національного Обєднання старався обєднати під національний стяг усі національні українські партії. Однак зусилля Центрального Комітету не увінчалися успіхом, бо як радикали, так і соціяльні демократи відказалися від злуки в одностайний бльок при виборах. Опісля обговорював організаційні справи і справу зорганізування збірок на народній виб. фонд. Д-р Ф. Свістель пояснив найважніші постанови виборчої ординації, вказав на виборчі речинці і виказав, що лише ліста Національного Обєднання є одинокою національною лістою. Опісля розвинулася довша дискусія в справі кандидатур. Перевибрано також Повітовий Народній Комітет. Рішено, щоби всі учасники зїзду в своїх громадах допильнували того, аби в кожній громаді повстав виборчий комітет, який має підготовити виборчу акцію. На тім наради зїзду покінчено.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Чому?!...

Чому я не брав участи в ювилейному числі-!...

Такі питання ставлять мені товариші і знакомі — від часу як появилося найбільше число „Діла", яке колинебудь побачило галицький світ.

Супроти цього я рішився проголосити публично ці причини, які не дали мені змоги взяти участи в ювилейному числі.

Першою причиною було те, що я, правду кажучи, не знав, чи годиться до такого серіозного змісту додавати щось веселого. Малий фейлетон то перець (часом ліпше, часом гірше змелений), який не до кожної справи надається. Бачу, наприклад, що в „меню", яке редакція піднесла своїм читачам, є торти, перекладанці, завиванці, люкреція і інші марципани, а до цього перець — як дехто з кандидатів до політики.

Друге: Всі, яких статті зложилися на зміст ювилейного числа, все це люди старші, досвідчені. Кожний з них має в своїх споминах окрему сторінку „Діла" і може з неї до охоти черпати. Мої спомини щодо „Діла" дуже свіжі і дуже нецікаві. Хотівши про них писати мусівби зачінати не з дирекції то редакторів і як не пенсію, то святочні додатки.

Третє: Не маю великих аспірацій до життя і суспільности. Якийсь там мандатик, якась там дві-три синекури і якийсь там малесенький памятничок у Львові. Всеж таки не можу погодитися на те, щоби в ювилейнім числі мій фейлетон був так зле уміщений, як це буває в звичайних числах. Дві-три останні стрічки перенесено напевно до другої половини і читач шукав би надармо за кінцем фейлетону.

Ці три причини видерли мені перо з руки і не дали писати, хоч як хотілося.

Трийцять дві сторінки „Діла"! Цеж не дрібниця...

Сорок літ чекала Галицька Русь-Україна, а вкінці Україна на те, щоб бачити „Діло" в такім обємі.

Сорок літ...

Тільки само блукав Мойсей по пустині, ані в гадці не маючи, що колись у Галичині тільки само зможе виходити щоденник, і що після тієї неймовірної скількости літ вийде на 32 сторінки...

Уявляю собі страх деяких читачів, коли вони дістануть таку гору паперу. А нуж „Діло" схоче виходити щодня в такому виді?! Адже погрожувало що збільшить обем!... Що тоді робити?!... Де взяти часу на прочитання?...

Нема страху!...

Це тільки показчик, або краще приклад, як моглоб виглядати „Діло" колиб...

Колиб мало тільки передплатників, скільки не має.

Колиб передплатники так платили, як не платять.

Колиб апонси займали половину тих сторін, яких не займають.

Колиб часопис був для кожного тим, чим не є.

Тоді певно знайшовсяб і потрібний матеріял на число і потрібне число співробітників. Тоді певно і „Відгуки дня" булиб відгуками дня, а не тижня чи кишені фейлетоніста.

Покищо нема страху.

Сконсумувавши трийцять дві сторінки одинокого щоденника, можна буде його травити ще довгі літа, заки прийде новий наклад.

Може знову аж за сорок літ...

Галактіон Чіпка.

ПОШИРЕННЯ ВЛАДИ ВОЄВОДІВ.

Варшава, 15. січня 1928.

На днях появиться декрет президента держави про організацію і ділянку праці властей заг. адміністрації. Декрет управильнюватиме адм. принцип в цілій державі, за вийнятком шлеського воєвідства. Передовсім декрет поширює владу воєводів. Воєвода виконує функції шефа держ. адміністрації, репрезентує уряд і має право жадати виснень від усіх властей, урядів і держ. заведень за вийнятком військових, наукових і урядових у своєму воєвідстві. Воєводі приписані будуть управнення в персональних справах державних функціонарів і в разі частинної або заг. мобілізації; тоді воєвода обіймає нач. керовництво цілої держ. адміністрації. Членів воєвідської ради вибиратимуть пов. соймики і міські ради. Воєвідська рада вибирає трьох членів воєвідського виділу, до якого входять крім того два держ. урядовці, делеґовані міністром вн. справ і воєвода, як предсідник воєвідського виділу. Старости ділитимуться на повітових і городських, що урядуватимуть у містах понад 75.000 мешканців. У звязи з цим теперішні старости дістануть титул повітових старостів, а директори поліції в Кракові і Львові титул городських старостів. Декрет передбачує можливість створювання експозитур старостів, що ділають поза осідком старости.

ДАЛЬШІ ВИБ. ЛІСТИ.

Варшава, 15. січня 1928.

До бюра ґен. виб. комісаря вплинули: ліста українського нар. союзу. Ліста ця дістала ч. 6. На чолі лісти стоять: д-р С. Данилович із Долини і Стовпюк. Ліста ч. 7. припала НПР із Малиновським на чолі. Лісту ч. 8. одержав Сельроб із бувш. пос. Маківкою на чолі. Лісти ч. 9. нема, бо виб. ординація не позваляє вжити цього числа з огляду на можливі непорозуміння з лістою ч. 6. Ч. 10. дістала ліста Хлопського Сторонництва (з през. Домбським на чолі). Зачувати, що лісту ч. 11. старається одержати „Пяст".

ЛІСТА МОНАРХІСТІВ.

Варшава, 15. січня 1928.

Монархістична всестанова організація зголосить власну лісту до сойму і сенату. На чолі лісти стоятимуть бувш. пос. Цєшковський, ген. Рашевський і еп. Ропп.

СВЯЩЕНИКАМ НЕ ВІЛЬНО КАНДИДУВАТИ?

Варшава, 15. січня 1928.

Із Познаня подають, що до ген. вікаріяту прислав із Риму примас кардинал Гльонд телеграму, яка забороняє всім священикам в Польщі кандидувати до сойму і сенату.

„Епоха" стверджує, що кард. Гльонд міг видати заборону кандидувати священикам лише в гнєзненсько-познанській дієцезії, якої він є ординарієм, а евент. у відношенні до зах. провінц. Польщі. Зарядження, що обовязувалоб всі дієцезії в Польщі, мусілоб походити від ген. папського секретаріяту. Досі такого зарядження не видано, але робляться заходи в тім напрямі. Годиться згадати, що заборона торкається рим.-катол. духовенства.

ПЕРЕД ЛИТ.-ПОЛЬСЬКИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ.

Варшава, 15. січня 1928.

Начальник виділу міжнародних устроїв м-ства закорд. справ Ад. Тарновський виїхав до Ковна, щоби доручити прем. Вальдемарасові ноту польського уряду. Зачувати, що на першу точку польських предложень, яка торкається справи кордонів, лит. уряд відповів, що в цій справі не можна переговорювати, бо між Польщею і Литвою нема кордонів, лише демаркаційна лінія. В інших справах (комунікації, почти, телеграфів) лит. уряд годиться на переговори і годиться на Ригу, як місце тих переговорів.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ БЕЗ УСПІХУ.

Варшава, 15. січня 1928.

В звязи з переговорами в справі польсько-німецького торг. трактату, які почалися передучора, АВС стверджує, що переговори станули на мертвій точці.

ШЕФ РАЯХСВЕРИ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ.

Берлін, 15. січня 1928.

„8-Ур Абендблят" подає, що мін. райхсвери Ґеслер вручив канцлерові Марксові просьбу в справі димісії.

НЕ КАНДИДУЮТЬ.

Варшава, 15. січня 1928.

Ген. Вл. Сікорський не приняв предкладаної йому кандидатури центрових партій (котрі пізніше утворили катол.-люд. бльок) у виб. округах познанськім й у Львові. Він бажає працювати лиш у військовости. Презес клюбу ЗЛН у давнім соймі проф. Ст. Глембінський не буде кандидувати ані до сойму ні до сенату й усунеться з політ. життя. Не буде в новім соймі теж Ст. Тугута, який також усувається з парл. життя.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА У ЛЬВОВІ.

Львів, 16. січня 1928.

Дня 15. січня на гол. дворці у Львові заїхав поїзд замісць на свобідний шлях на шлях із 7 вагонами, зломив заставу й ушкодив барак. Із робітників, що тоді були у бараці, помер залізничник Іван Кічма наслідком контузії. Двох відвезено до шпиталю.

СМЕРТЬ ЛЮДИНИ-МУХИ.

Львів, 16. січня 1928.

У Львові пописувався акробат Стефан Полінський: лазив по мурі камяниць, з долини на дах, скакав із даху на дах і т. д. В неділю 15. січня визначено попис Полінського на вул. Академічній. Зібралося багато тисяч глядачів. Полінський звязаний ланцюгами мав у повітрі звільнитися з кайданів. По лині виліз на дах, 2-поверхової камяниці, та тут посогнувся на дахівці і впав головою на землю. Залитий кровю, лежав непритомний. Полінському тріс череп, стрясся мозок, зломилася нога і взагалі потовкся тяжко. Помер вечером у шпиталі.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією кн. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.

Міський великий театр:
16-го „Донна Оретта"
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин":
16-го „Хай мене чорте...".
Початок 7·30 вечером.

Кіна.
„Аполльо": „Казанова".
„Лев": „Казанова".
„Палас": „Очі сліпа".
„Фатаморґана": „Море".

НОВИНКИ.

Свята Кобилянської в Празі. Високоповажаний Пане Редакторе! У Вашому часописові ч. 6. з дня 7. січня 1928 року вміщений допис із Праги під заголовком: „Хроніка святкувань ювилею Ольги Кобилянської українськими установами в Чехословаччині, в якому ні слова не згадано про святкування ювилею О. Кобилянської в українській реф. реальній гімназії в Ржевніцях біля Праги, хоч гімназія цей ювилей святкувала. Свято це відбулося 28. листопада в Ржевніцях у помешканні гімназії в присутности всіх учителів та учнів гімназії. Програма свята складалася з таких точок: 1. Виклад заступника директора гімназії Ів. Кобизського про життя й літературну творчість О. Кобилянської. 2. Декламація вірша О. Олеся „Кобилянській" — учениці IV. кл. З. Хлюрівної. 3. Читання окремих уривків з творів О. Кобилянської. 4. Виконання хором гімназії низки буковинських народніх пісень. — **Іван Кобизський,** заст. директора.

— **До історії одної карієри.** Пишуть нам: В ч. 2 „Правди" з р. 1873 на стороні 69. видруковано „отвертий лист руских академиків до отця Наумовича, видателя „Науки" — у відповідь на його статтю, вміщену в „Науці" під заголовком „Народний Дім", в якій він дуже різко скритикував тодішню академічну молодь. У згаданім листі сказано м. ін.: „...Залишіть проте погане діло, котрого ніколи до кінця не доведете, бо все воно розбиватиметься о **сталеву збрую нашого патріотизму і ті нерозірвані огнива, якими сполучилась молодіж руска...** Ми жиємо і виростаємо **для оборони народу нашого...** ми свідомі обовязків, які нас чекають, ми чуємось бути гідні тої чести і в силі побороти всі перешкоди"... Лист цей підписав м. ін. і **Адольф Червінський,** визначний сьогодні і ревний польський патріот, відзначений орденом „Польонія Реститута", президент апеляційного суду, якого політиці маємо до завдячення, що небавком в апеляційнім суді не буде ні одного українця...

— **Папа про обєднання народів.** Папа Пій XI. видав енцикліку на тему спроб посднати політичні суперечности інтересів між народами на ґрунті релігійнім. Він виступає проти цих спроб, уважаючи, що всі ті, які називають себе „всехристіянами" хотять подати руку єретикам під покришкою релігійної віри. Таке обєднання вийшло би із шкодою для католицької церкви, яка на протязі століть лишилась незмінною і передана нам від Христа як справжня релігія. Люди, що шукають поєднання на якійсь іншій основі, хотять обнижити та підорвати основи апостольської церкви компромісами. Єдиним способом як поєднати всіх є: — нехай ті, що відступили від католицької церкви знову з нею поєднаються. Енцикліка кінчиться вірою, що такий день ще настане.

— **Надзвичайний додатковий буджет Львова** на 1927-28 рік виложений до прилюдного перегляду в канцелярії II. відділу маґістрату (II. поверх, 62 двері на право) протягом 7 днів, а саме від 14. січня до 20. січня ц. р. в годинах урядування. Інтересовані платники мають право переглядати буджет та вносити до цего спротиви і зажалення протягом слідуючих 7-ми днів, тобто до 27. січня 1928.

— **Судовий рекорд.** Перед карним судом у Берліні рівно рік тягнеться процес проти славних ошуканців Барматів, російських емігрантів, що своїми грішми та хитрощами зуміли здобути вплив серед членів уряду і накрасти міліони. Не було ще процесу, який забрав би судові стільки часу. 3 роки минуло від його почину. Від першої розправи було до нині 157 розправ — разом 785 годин. Через суд пересунулось 800 свідків і 50 знавців. Ведуть справу: два головні судді з двома помічниками і шістьома додатковими силами. 15 обвинувачених має 17 адвокатів. Акти до справи мають досі... 1070 томів! Гарна бібліотека! Акт обвинувачення має всього 648 сторінок друку, протоколи із розправ 2800! Кошта процесу досі чверть міліона зол. мар. Кажуть, що процес протягнеться ще два-три місяці.

— **Чудасії.** Голова нім. морянської станиці в Остзе видав наказ офіцірам маринарки, що їх жінкам не вільно носити під стрижки. Кому як кому, але „морським жінкам" коротке волосся повинно бути дуже вигідне! — Майже одночасно дійшов до такого самого погляду про шкідливість модної жіночої підстрижки у Льондоні один... фризієр. Льондонська преса передрукує таке його оголошення на дверях своєї робітні: „Мотиви мого пересвідчення наказали мені зачинити мій фризієрський сальон для дам, тому, що це не згоджується з наукою св. Письма і я не можу брати на свою совість дальше виконування моєї професії. Прошу моїх клієнтів дуже мені вибачити, коли я цим рішенням зробив їм неприємність". Ці „мотиви пересвідчення" такі: фризієр належав до релігійної секти, яка вважає безбожним, коли жінка хоче стати подібною до мущини і тому склав присягу, що більше не приложить своєї руки до такого злочину як стриження жіночої голови „на коротко".

— **Астрономічна сензація.** Остання наукова сензація, що приходить із Льондону може поважно зажурити всіх, яким лежить на серці життя нашої планети. Два англ. астрономи обчислили із найбільшою точністю, що земля починається крутити щораз поволіше і що прийде день, коли вона зовсім зупиниться. Від 1870 р. вона стала поволішою на пів хвилини на добу. Що це значить. Те, що наша доба, 24 години, є довші як 24 години наших батьків. 30 секунд невеличкий час для одиниці, але для людства велитанський розмір! За 150.000 літ цих 30 секунд зїсть зовсім 24 години і земля стане непорушною. Таким робом мрії про вічний вік землі щезають! Ми вже знаємо як довго істнуватиме наша земна куля і за який час мусить вона довершити все те, що задумали люди. Чим хутше будуть крутитися люди і чим довшим буде їх день, тим коротшим буде хід тої, що своїм рухом усе оживляє і дає почин усьому життю! Розвиток усього звязаний із рухом довкола себе планети. Її непорушність — смерть усьому. 150.000 літ має всього перед собою людина, щоби придумати спосіб, чи нема змоги вводити в рух землю власною силою!

— **Архитвори і долари.** В одній приватній хаті в Льондоні відкрили невідомий портрет Рубенса та образ Ван Дайка, а в іншім Кореджія. Два образи продані американцям. Якщо померші великі мистці не залишили по собі в Европі ще 100.000 невідомих образів то дотеперішні їх твори хутко щезнуть у країні доляра!

— **Злочин і поліса обезпечення.** Ню-Йорк цікавиться живо долею пари засудженої на смерть: пані Снидер і її любка Грея, що спільно задушили мужа Альберта Снидера, видавця газети. Вони повинні були вмерти вже вчора. Тимчасом одно товариство обезпечень внесло в суд скаргу, з доказами, що поліса покійного Снидера, який асекурував свою жінку на випадок своєї смерти на 50.000 дол. — фальшива. Для такого процесу необхідна як свідок пані Снидер. Тому сподіються, що її кара смерти буде відкладена. Одночасно її адвокат обіцює розяснити на суді деякі невідомі подробиці, які мають, каже він, кинути на процес нове світло. Не є виключене, що все це хитра гра товариства обезпечень.

— **Літературний куток.** Берлінська „академія поетів" (письменників) матиме 30 членів. Дотеперішніх доповиплть ще такі письменники: Теодор Дайблер, Альфред Деблін, Леонгард Франк, Альфред Момберт, Фріц Унру. — Останніми тижнями почала французько-англійська преса війну на тему англійської театральної цензури, яка на протязі недовгого часу заборонила виставу трох французьких пєс у Льондоні. При перших двох, франц. преса обмежилась злобними замітками; при третьому вибухла буря. Жертвою цензури впав передовий драматург нової школи Ленорман. Його пєса „Самум" (заборонена) йшла кілька літ у державнім паризькім театрі „Одеоні", де головну ролю створив ґеніяльний актор і режісер Жеміє. З нагоди такої заборони почула англійська суспільність багато неприємних слів: що вона не більш моральна від французької, що французька ніколи не дозволила би на таку грубу сензацію як недавні виступи в одним льондонськім театрі спенсіонованого державного ката як актора-ката і що англійська суспільність у театрі лишається далеко позаду тої літератури, яку читає в хаті. Відомо, що пєси Шова дуже пиняво пробивали собі шлях на льондонські сцени. Вся ця дискусія закінчилася таким вислідком: найшлась у Льондоні трупа акторів, які для протесту проти цензури дали виставу пєси Ленормана за запрошеннями для вибраних гостей. Театр виповнили представники літератури, мистецтва і найкращі їх оборонці. Париж тріюмфує!

— **Світова всячина.** Англія будує велитанський воздушний корабель, що буде найбільшим з усіх дотеперішніх; кошта 450.000 фунт.; мета — комунікація з Канадою і Америкою в 48 годинах. — Мадярський парлямент затвердив нову статтю кодексу: комуністичні виступи шкідливі для держави не підпадатимуть під категорію політичних злочинів. — През. Масарик жертвував 100.000 кор. на союз нім. письменників у Празі. — Із Сан Дієго (Каліфорнія) вибереться в квітні американка Евеліна Розенкранц літаком через Ню-Йорк до Риму на новім апараті. — У стейті Ілінойс, копальні Уестфранкфорт, земля засипала 95 робітників. — Америк. посол Блинтон вніс у парлямент проєкт, щоби до Спол. Держав заборонити візлу чужинним робітникам на 6 літ. — Два бувш. англ. офіцири Неваль і Вінсент почали літаком подорож довкола світа: через Францію, Італію, Грецію, Індію, Сінгапур, Китай і Росію. — У Мароко потайна фабрика фальшивого алькоголю затроїла смертельно кількадесять туземців. — Геральдична римська палата затвердила новий герб Риму: крім грецького хреста і традиційних букв "SPQR" додали вязку лікторських різок. — Помер бувш. британський посол у Відні Ферфакс Картрайт. — У Ню-Йорку переїхав на вулиці дівчину 14-літній шофер, син англійського амбасадора; випадок дав привід до інтервенції в парляменті, що провадити автом можуть аж 16-літні.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. I. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

✝ Посмертні згадки.

Іван Дольницький, вислужений австрійський військовий старший завідатель, помер у Відні 4. січня 1928 в 71 році життя. Похорони відбулися 6. січня ц. р. Покійний укінчив фільософічні студії у Відні, де брав чинну участь у нашім студентськім житті і був якийсь час головою віденської „Січи". Вступивши як військовий урядовець до австрійської армії, перебував 12 літ в Боснії, де між кольонією українців полишив по собі якнайкращі спомини. Світова війна захопила його на становищі завідателя військових магазинів у Перемишлі, звідки з тисячами полонених військових дістався в полон до Перовська. Вернувши в р. 1920 до Відня, не довго тішився домашнім щастям. Небавком померла його подруга Емілія з Чайковських і він остався сам, займаючись вихованням свого єдиного сина, Богдана, слухача техніки, котрого тепер осиротив. — Пером нехай Йому буде земля на чужині!

ОПОВІСТКИ.

Порядок богослужень на празник Богоявлення в храмі св. Спаса у Львові 1928. В середу 5. (18.) січня Навечеріє Богоявлення (піст) в 8. год. рано Царські часи; в 9.30 год. Літургія св. Василія з вечернею, по Літургії Водосвяття (коло 10.30). В четвер 6. (19). січня: Богоявлення: в 5.15 рано Повечеріє з Всеночним: в 6.15 рано Утреня; в 6., 7. і 7.30 рано читані Сл. Божі — в 8.30 рано: Архієрейська св. Літургія (без проповіди), по заамвонній молитві (по 9.30) торжественний похід на Ринок для Водосвячення; по повороті з Водосвячення послідня читана Сл. Божа. — В 4. год. попол. Вечерня. — Службу Божу відслужить і Йорданське освячення води довершить сам Впреосвященний Митрополит. — На це церковно-народне Свято запрошується отсим всіх вірних города Львова а наші ПТ. Товариства і Інституції проситься отсим уклінно, щоби корпоративно явилися вже на богослуження у св. Спаса (в 8.30 год. рано). — Уряд храму Преображення св. Спаса у Львові. — *о. В. Д. Садовський* наст. храма.

Загальні Збори філії Товариства „Охорони дітей і опіки над молодю" в Дрогобичі відбудуться в неділю 22. січня в год. 11. передполуднем в „Народнім Домі". — Виділ. 1289 1-3

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.